

شناسایی عوامل تاثیر گذار گردشگری بر جامعه میزبان مطالعه موردی: روستاهای افرینه،

پران پرویز و ولیعصر شهرستان پلدختر

سجاد بازوند

دانشجوی دکتری گروه جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، واحد یادگار امام خمینی (ره) شهر ری، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

تهمینه دانیالی

دانشیار گروه برنامه ریزی روستایی، واحد یادگار امام خمینی (ره) شهر ری، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

t.daniali@yahoo.com

بهرام آزاد بخت

استادیار گروه ژئومورفولوژی، واحد یادگار امام خمینی (ره) شهر ری، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

بتول باهک

استادیار گروه آب و هواشناسی، واحد یادگار امام خمینی (ره) شهر ری، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

سیمین ارمغان

استادیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، واحد یادگار امام خمینی (ره) شهر ری، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

پذیرش: ۱۴۰۰/۱۱/۲۶

دریافت: ۱۴۰۰/۲/۱۰

چکیده

امروزه گردشگری به عنوان صنعتی تاثیرگذار در جامعه بشری شناخته شده است و اثرات آن بر کسی پوشیده نیست. گردشگری روستایی نیز به عنوان شاخه‌ای از گردشگری اثرات زیادی بر جامعه روستایی می‌گذارد که شناسایی این عوامل می‌تواند به مسولین و برنامه‌ریزان کمک بسیار فراوانی نماید. به همین خاطر هدف پژوهش حاضر شناسایی عوامل تاثیرگذار گردشگری بر جامعه میزبان در روستاهای شهرستان پلدختر است. پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از حیث ماهیت و روش انجام کار توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری پژوهش را مردم محلی روستاهای پران پرویز، افرینه و ولیعصر شهرستان پلدختر تشکیل می‌دهد که بر طبق آمار سال ۱۳۹۵ جمعیت آن‌ها ۴۰۸۴ نفر بوده است تشکیل می‌دهد. برای انتخاب حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شده است که به وسیله آن تعداد ۳۵۱ نفر به عنوان حجم نمونه انتخاب شده است. روایی صوری پرسشنامه توسط اساتید و کارشناسان تایید شد و پایایی آن توسط آلفای کرونباخ ۰/۸۳ محاسبه شده است. برای جهت تجزیه و تحلیل یافته از روش تحلیل عاملی بهره گرفته شده است. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که مهم‌ترین عوامل تاثیرگذار گردشگری بر جامعه میزبان به ترتیب عوامل اقتصادی، اجتماعی، زیرساختی و کالبدی می‌باشند. در میان عوامل مختلف، عامل اقتصادی با ۲۳/۵۳۶ درصد از واریانس بیشترین و

عامل کالبدی با ۱۱/۱۴۷ از واریانس، کمترین درصد را در میان عوامل تاثیرگذار گردشگری بر جامعه میزبان دارند. همچنین عامل اجتماعی با ۱۵/۴۰۳ درصد از واریانس و عامل زیرساختی نیز با ۱۳/۹۶۸ درصد از واریانس در رتبه‌های دوم و سوم قرار دارند.

کلمات کلیدی: گردشگری، گردشگری روستایی، عوامل تاثیرگذار، تحلیل عاملی، شهرستان پلدختر

مقدمه

گردشگری به عنوان صنعتی پاک در تعاملی دیرپا و پایدار با مجموعه ی عوامل اجتماعی- فرهنگی نقش مهم و انکارناپذیر در تحول و توسعه ی روستایی ایفا می نماید. گردشگری روستایی از دهه ۱۹۹۰ میلادی به بعد گسترش یافت و در دهه ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ میلادی بیشتر در زمینه اقتصاد گردشگری روستایی برای کشاورزان و جوامع محلی مورد توجه قرار گرفت. تحقیقات نشان می دهد که ۷۵ درصد از مردم فقیر جهان در مناطق روستایی زندگی می کنند. با این حال، مقصدهای گردشگری برتر نیز، به ویژه در کشورهای در حال توسعه، شامل پارک های ملی، مناطق بیابانی، کوه ها، دریاچه ها و سایت های فرهنگی در مناطق روستایی واقع شده اند (یعقوبی جویباری، ۱۳۹۴: ۲). گردشگری در مناطق روستایی می تواند بسیاری از فعالیتها، با تمرکز بر انواع مختلف منابع، اغلب همراه با عناصر فرهنگی و طبیعی را در بر گیرد. گردشگری روستای فراتر از چیزی به سادگی فعالیت های سنتی مکمل نظیر کشاورزی می باشد و می تواند به عنوان یک سازمان دهنده برای طیف وسیعی از فعالیت های کارآفرینی، شرکت ها و شبکه ها عمل کند. با اینحال، به طور اجتناب ناپذیری، راجع به آنچه که در توسعه گردشگری روستایی مطلوب است؛ نظرات چالش آمیزی وجود دارد و علاوه بر این، هیچ توافق جهانی راجع به مزایای خالص گردشگری روستایی وجود ندارد. این مسئله به نوبه ی خود نشان دهنده ی کمبود تحقیقات نظری است که بتواند گردشگری روستایی را در یک چارچوب مفهومی قرار دهد (اولیور و جنکینز، ۲۰۱۰: ۲۹۵). به طور کلی، کسب و کارهای مبتنی بر گردشگری روستایی کوچکتر و جدیدتر از اشکال دیگر فعالیت های اقتصادی در مناطق روستایی هستند. اینکسب و کارها در مناطق دور افتاده، با سرمایه کم، قرار داشته و با مهارت های سطح پایین و تجربه ی اندک گردشگری عمل می کنند (ایرورا، ۲۰۱۷: ۲۷). گردشگری به عنوان یک شغل قابل توجه از فعالیت انسانی، می تواند اثرات عمده ای داشته باشد. این اثرات در ناحیه ی مقصد که در آن گردشگران با محیط، اقتصاد، فرهنگ و جامعه ی محلی در تعامل هستند؛ قابل مشاهده است. از این رو، مرسوم است که اثرات گردشگری تحت عنوان اثرات اجتماعی- فرهنگی، اقتصادی و محیطی در نظر گرفته شوند (میسون، ۲۰۱۵: ۳۶).

شهرستان پلدختر یکی از شهرستانهای استان لرستان است که از طبیعت بسیار زیبا و بکر، موقعیت مناسب و قرارگرفتن به عنوان مرز بین دو استان خوزستان و لرستان و داشتن آب و هوای بسیار مناسب و مکانها و تالابهای بسیار جذاب و دیدنی یکی از مهمترین شهرستانهای استان لرستان در زمینه گردشگری است. همچنین روستاهای این شهرستان نیز از پتانسیل بسیار بالا جهت جذب گردشگر و مسافران دارد و همچنین تعدادی از این روستاها به عنوان روستاهای نمونه گردشگری شناخته شده‌اند و به عنوان روستاهای گردشگری ثبت شده‌اند. این پتانسیل بسار بالا، و موقعیت خاص این روستاها می تواند نقش بسیار مهمی در توسعه روستاهای شهرستان داشته باشد. هدف این پژوهش شناسایی عوامل تاثیرگذار گردشگری بر جامعه میزبان در روستاهای افرینه، پلان پرویز و ولیعصر شهرستان پلدختر است. پژوهش حاضر در پی پاسخ

به این سوال است که مهم‌ترین عوامل تاثیرگذار گردشگری بر روستاهای افرینه، پاران پرویز و ولیعصر شهرستان پلدختر کدامند؟

پیشینه تحقیق

عادلی (۱۳۹۱) به بررسی نگرش جامعه میزبان نسبت به گردشگری و پیامدهای آن در یک بافت زنده تاریخی پراخته است. نتایج تحقیق وی نشان داد که، از بعد اجتماعی گردشگری در وضعیت پایداری قرار دارد. وابستگی منطقه به گردشگری، پیش بینی بهبود شرایط محله به ویژه در عرصه امنیتی و محیطی، میزان آگاهی و حساسیت افراد نسبت به مسائل فرهنگی و هویتی از جمله عوامل تاثیرگذار بر ارزیابی افراد نسبت به گردشگری می‌باشد. تقدیسی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی به تحلیل بر نگرش جامعه میزبان به اثرات اجتماعی- فرهنگی پرداختند و به این نتیجه رسیدند که از دیدگاه ساکنان و مسولین، گردشگری تائی مثبتی نظیر افزایش آگاهی های عمومی و بالا رفتن سطح استانداردهای زندگی مردم و اثرات منفی نظیر تغییر در آداب و سنن محلی و افزایش ناهنجاری های اجتماعی- فرهنگی موجب شده است. مطیعی لنگرودی و رضائیه آزادی (۱۳۹۲) به ارزیابی اثرات اقتصادی گردشگری از دیدگاه جامعه میزبان در تفرجگاه بند ارومیه پرداختند و به این نتیجه رسیدند که گردشگری اثرات مثبتی همچون ایجاد اشتغال برای جوانان و افزایش درآمد برای ساکنین محلی و اثرات منفی مانند افزایش قیمت زمین برای ساکنین محلی به دنبال داشته است. قنبری و همکاران (۱۳۹۲) به بررسی اثرات گردشگری بر توسعه روستایی از دیدگاه جامعه میزبان پرداختند و به این نتیجه رسیدند که از نظر جامعه میزبان اثرات گردشگری بر توسعه روستایی سکونتگاه های روستایی بخش ماهان کرمان با ۷۴/۱۸ بالاتراز میانگین مفروض ۶۶ است با این حال ارزیابی روستاییان در مورد اثرات اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی گردشگری بر روستاهای مورد بررسی متفاوت است. همچنین نتایج نشان می دهد که اگرچه روستاهای بخش ماهان کرمان از قابلیت بالایی در زمینه جذب گردشگر برخوردارند اما تقویت زیرساخت های مورد نیاز در گسترش جریان گردشگری روستایی بخش ماهان ضروری است. رسولی (۱۳۹۴) به بررسی میزان تاثیر عناصر فرهنگی بر نگرش جامعه میزبان در حمایت از توسعه گردشگری پرداخته و به این نتیجه گرفته است که نگرش جامعه میزبان به توسعه گردشگری فرهنگی مثبت بوده و ساکنین خواهان افزایش تعداد گردشگران می باشند. عوامل مختلفی در شکل گیری این نگرش نقش داشتند اما مهمترین عاملی که این نگرش را پیش بینی می کرد پایگاه اجتماعی فرهنگی مردم جامعه محلی بوده است. حسام (۱۳۹۵) به بررسی و سنجش جامعه میزبان به تاثیرات اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی توسعه گردشگری پرداخته است و به این نتیجه رسیده است که درآمد و اشتغال، محیط زیست و ارتباطات، اجتماعی و فرهنگی، مسکن و زیرساختی به ترتیب مهمترین عوامل بوده است. محمدی و همکاران (۱۳۹۶) به بررسی اثرات گردشگری بر معیشت پایدار خانوارهای روستایی از دید جامعه میزبان پرداخته اند و نتیجه گرفته اند که همه ابعاد معیشت پایدار (بعد انسانی، اجتماعی، طبیعی، فیزیکی، مالی) تاثیر معنی داری را بر معیشت پایدار روستاییان دارند. همچنین نتایج براساس تحلیل مسیر حاکی از آن است که همه ابعاد تاثیر مستقیم و غیر مستقیمی بر معیشت پایدار روستایی دارند. دهقانی و عادلی ساردوئی (۱۳۹۷) به بررسی تاثیر توسعه گردشگری روستایی بر مولفه های فرهنگی ساکنان روستایی پرداختند و نتیجه گرفتند که اثر گذاری گردشگری روستایی بر شش مولفه سبک پوشاک، مصرف مواد غذایی، گسترش مصرف گرایی، ارتباطات خانوادگی، زبان و گویش بومی و مشارکت و احساس امنیت معنی دار است. بیشترین اثر فرهنگی گردشگری بر دو مولفه گسترش مصرف گرایی و سبک پوشاک روستاییان بود. همچنین نتایج نشان داد

توسعه گردشگری نه تنها به تداوم فرهنگ محلی در روستاهای مورد مطالعه کمک نکرده، بلکه آن را با تهدیداتی نیز مواجه ساخته است.

کریستفر منسا (۲۰۱۲) به بررسی نگرش های ساکنان نسبت به اثرات اقتصادی - اجتماعی گردشگری پرداخته است و چنین نتیجه گرفته است که رضایت ساکنان نسبت به گردشگری، توسعه‌ی جامعه توسط گردشگری، حفاظت از میمون ها و افزایش تصویر ذهنی جامعه و ایجاد فرصت های شغلی را در پی داشته است. چوانگ (۲۰۱۳) پژوهشی با موضوع ادراک ساکنان تائو از اثرات اجتماعی و فرهنگی گردشگری در جزیره تایوان انجام داد و به این نتیجه رسید که ساکنان از تعامل با گردشگران لذت می برند و دید مثبتی نسبت به توسعه گردشگری دارند. همچنین نتیجه تحقیق نشان داد ادراک ساکنان این روستاها از اثرات اجتماعی - فرهنگی گردشگری قابل توجهی با جنسیت، محل اشتغال، مدت زمان اقامت در منطقه و سن ندارد، بلکه ارتباط قابل توجهی با سطح تحصیلات، وضعیت اشتغال، سطح درآمد، وضعیت تاهل و روستای محل اقامت دارد. گاوریل (۲۰۱۵) به بررسی اثرات گردشگری بر جامعه میزبان در کشور رومانی به این نتیجه رسید که فرصت های بالقوه گردشگری روستاهای کوچک، گردشگری عاملی برای توسعه اقتصادی روستاها و جایگزینی برای وابستگی به کشاورزی در جامعه روستایی می داند که فرصت های اشتغال را برای ساکنان فراهم آورده است و موجب جذابیت محیط روستا برای جوانان شده است. بیدالپ (۲۰۱۵) به بررسی اثرات اقتصادی گردشگری بر نواحی روستایی کامبوج پرداخته و چنین نتیجه گرفته است که در گذشته علت اصلی مهاجرت های روستاییان فقیر، کسب مهارت و اشتغال در مکان های دیگر بوده است. در حال حاضر این خانواده های روستایی با توسعه گردشگری در این روستاها و اشتغال در امر گردشگری امرار معاش می کنند. آندرسون و همکاران (۲۰۱۵) در پژوهشی بیان داشتند که محیط زیست طبیعی پیرامون نقش مهمی را در جذب گردشگران به نواحی روستایی بازی می کند؛ ولی عدم مشارکت دادن روستاییان در تصمیم گیری های مربوط به گردشگری مانع توسعه گردشگری روستایی می شود. آکا (۲۰۱۶) بر این اعتقاد است که توسعه و گسترش گردشگری روستایی می تواند اثرات ژرفی بر توانمندی های محیطی، اقتصادی، اجتماعی، روان شناختی افراد ساکن در مناطق روستایی بگذارد. متیو و ساریجش (۲۰۱۷) به بررسی اثرات گردشگری پایدار بر کیفیت زندگی جامعه میزبان پرداختند و به این نتیجه رسیدند که برای دستیابی به اهداف گردشگری پایدار باید رفاه جامعه میزبان در نظر گرفته شود. داگرو و بولوت (۲۰۱۸) در مطالعات خود دریافتند که با ورود گردشگران به مناطق روستایی میزان دانش و آگاهی روستاییان بالا رفته و متعاقب آن گرایش روستاییان نسبت به یکدیگر افزایش پیدا کرده و در نتیجه میزان تعامل اجتماعی آنها در مدیریت پایدار روستا بالا می رود.

بررسی مطالعات پیشین نشان می دهد که هرکدام از مطالعات به بررسی اثرات مختلف اقتصادی، اجتماعی، کالبدی و زیست محیطی گردشگری بر جامعه میزبان پرداخته اند ولی هیچکدام به شناسایی عوامل تاثیرگذار گردشگری بر جامعه میزبان انجام نشده است و این پژوهش از این حیث تازه و نو می باشد.

مبانی نظری

گردشگری در فرهنگ معین به معنای سفر کردن به کشور ها و جاهای مختل برای دیدن و تماشا کردن و تفریح و... آمده است. معادل انگلیسی گردشگری توریسم می باشد (TOURISM) لغت توریسم برگرفته از واژه "TOUR" است که ریشه در واژه لاتین "tornore" و واژه یونانی "tornos" به معنای "حرکت به دور یک نقطه یا محور مرکزی" دارد. در

قرن ۱۴ میلادی کلمه "tour" به معنای نوبت یا دوره خدمت، در قرن ۱۵ به معنای حرکت دورانی و در قرن ۱۷ به معنای مسافرت کردن به اطراف، به کار رفت و در قرن ۱۸ و ۱۹ کلمات توریست و توریسم از آن گرفته شد. واژه توریسم نخستین بار در سال ۱۸۱۱ میلادی در مجله ای انگلیسی زبان به نام *sporting magazine* آمد. در آن زمان این لغت به معنای مسافرت به منظور تماشای آثار تاریخی و بازدید از مناظر طبیعی برای کسب لذت به کار می رفت (لهسایی، ۱۳۹۴: ۲۳). امروزه گردشگری به عنوان یک رویکرد اقتصادی پویا و دارای ویژگی های بارز و منحصر به فرد، به یکی از بزرگترین و پرمفعت ترین صنایع در اقتصاد جهان تبدیل شده و به عنوان بستری جهت ایجاد تغییرات اجتماعی و اقتصادی در بسیاری از کشورهای در حال توسعه شناخته می شود (احمدی، ۱۳۹۷: ۸۰). گردشگری یک صنعت بسیار رقابتی است و یک فعالیت مبتنی بر مقصد است که در هر منطقه با توجه به منابع طبیعی و فرهنگی و یرو ساخت های آن متفاوت است. (Kevin et al, ۲۰۱۹: ۳۲۱) گردشگری یک روش موثر برای کاهش فقر در برخی از جوامع سنتی محسوب می شود، زیرا گردشگری مشاغل مختلفی را نسبت به معیشت سنتی و نیز فرصت های فروش محصولات محلی به وجود می آورد (Lee and Jan, ۲۰۱۹: ۳۶۸).

گردشگری روستایی یکی از شاخه های گردشگری است که امروزه توجه بسیاری از علاقمندان را به خود جلب کرده است. گردشگری روستایی، منبع با ارزش اشتغال زایی و ایجاد درآمد است که می تواند وسیله مهمی برای توسعه اجتماعی، اقتصادی جوامع روستایی باشد (عنابستانی، ۱۳۹۶: ۲۰). گردشگری روستایی فعالیتی چند بعدی است که در محیطی خارج از شهر صورت می گیرد و به گردشگران ماهیت زندگی روستاییان را نشان می دهد. گردشگری روستایی تمامی فعالیت های مزرعه ای و غیر مزرعه ای است که در جوامع و نواحی روستایی صورت می گیرد. علاوه بر آن می تواند شامل زمینه های مختلفی همچون بازدید از سکونتگاه ها، رویدادها، فستیوال ها، ورزش ها و تفریحات مختلف روستایی را شامل شود (جوهری، ۱۳۹۴: ۲۵). گردشگری روستایی مدت زمانی طولانی است که به منزله ابزار بالقوه توسعه اجتماعی - اقتصادی و تجدید حیات مناطق روستایی در نظر گرفته می شود، به ویژه روستاهایی که تحت تاثیر کاهش فعالیت های کشاورزی به شیوه سنتی قرار گرفته اند، بیشتر مورد هدف گردشگری بوده اند (نعیمی و همکاران، ۱۳۹۷: ۱۰).

گردشگری اثرات متفاوتی بر جامعه میزبان می گذارد. با اینکه گردشگری رشد خیره کننده ای در سال های اخیر داشته ولی اثرات بر جامعه میزبان به درستی شناخته نشده اند، به منظور پایداری بلند مدت مقصد باید به این مبعث توجه ویژه ای مبذول گردد. گستره اثرات گردشگری وسیع است و اغلب بر حوزه ای تاثیر گذار هستند که کمتر به گردشگری مربوط است. به عنوان مثال اثرات اجتماعی - فرهنگی برای ما روشن می سازد که چگونه گردشگری به تغییرات در نظام ارزش ها، رفتارهای فردی، روابط خانوادگی، شیوه زندگی جمعی و بسیاری موارد دیگر کمک می کند. اثرات اجتماعی فرهنگی همان اثرات گردشگری به وجود می آید (رسولی، ۱۳۹۵: ۶). اثرات اجتماعی و فرهنگی گردشگری بسیار دشوار است. اثرات اجتماعی فرهنگی بعضی اوقات مربوط به کیفیت زندگی، ارزش ها، هنجارها، جامعه و آسیب های محیطی است. اثرات مثبت و منفی اجتماعی و فرهنگی وجود دارد. اثرات مثبت عبارتند از: جامعه اطراف مقصد گردشگری سالم تر است، آن ها برای راحتی تعامل با گردشگران، داشتن شیوه تفکر گسترده، تقلید عادت های خوب، درک عادت های مردمان دیگر، تمایل به حفظ فرهنگ خود (رقص های سنتی، آشپزی سنتی، و میراث)، پذیرش تفاوت ها، توانایی انجام نیازهای اساسی (مواد

غذایی، خانه ها و لباس ها)، تشویق مردم به مشارکت در فعالیتهای گردشگری، ارائه فعالیتهای توریستی، زنان با استفاده از منابع خام در روستا، خانه های شغلی برای گردشگران و انجام نوآوری و تهیه غذاهای سنتی توسط زنان (۲: ۲۰۱۷, Pramanik and Ingkadijaya). بدیهی است که بستر هر نوع توسعه و برنامه ریزی، محیط های طبیعی محسوب می شود. از این رو میان صنعت گردشگری و محیط زیست ارتباط و وابستگی خاصی وجود دارد. محیط های طبیعی جاذبه های فراوانی برای گردشگری فراهم می کنند و توسعه گردشگری می تواند تأثیرات مثبت و منفی عمده ای در محیط طبیعی ایجاد کند (۴: ۲۰۱۹, Fan et al). تأثیرات گردشگری می تواند بر جنبه های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی باشد. تاثیر مثبت اقتصادی مانند درآمد بیشتر برای جامعه میزبان دارد. زیرا امکان فرصت های شغلی جدید بوجود می آورد. علاوه بر این، زیرساخت و حمل و نقل مناسب فراهم می کند. تأثیر منفی گردشگری بر اقتصاد ممکن است در مقصد گردشگری ایجاد شود، از جمله هزینه های بالاتر کالاها و خدمات، هزینه های معمول و هزینه های گران قیمت اموال (۲: ۲۰۱۷, Pramanik and Ingkadijaya).

روش تحقیق

این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی و از حیث ماهیت و روش انجام کار توصیفی-تحلیلی است که به دو روش مطالعه کتابخانه ای و پیمایشی میدانی انجام شده است. در بخش مطالعه توصیفی روش کتابخانه ای کاربرد اصلی را دارد زیرا مبانی نظری تحقیق و اشراف بر موضوع پژوهش تنها با مرور مطالعات و تحقیقات انجام گرفته موجود و مستند امکان پذیر است. همچنین شناخت و آگاهی از وضعیت موجود منطقه مورد مطالعه نیز با توصیف آنچه وجود دارد ممکن می باشد. پس از جمع آوری اطلاعات کافی از طریق مطالعه کتابخانه ای گام بعدی پژوهش با ابزار پرسشنامه آغاز شد. در این بخش پس از طراحی پرسشنامه مورد نیاز جهت جمع آوری داده بین مردم محلی توزیع و اطلاعات مورد نیاز جمع آوری شد. این بخش شالوده اصلی تحقیق را شامل می شود. هرآنچه در گام نخست بدست آمد جهت تحلیل داده های بدست آمده از پرسشنامه مورد استفاده قرار گرفته شد. جامعه آماری پژوهش را مردم محلی روستاهای افرینه، پران پرویز و روستای ولیعصر تشکیل می دهند که براساس سرشماری سال ۱۳۹۵ جمعیت این سه روستا ۴۰۸۴ نفر بوده است. برای انتخاب حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شده است که به وسیله آن تعداد ۳۵۱ نفر به عنوان حجم نمونه به صورت تصادفی طبقه بندی شده انتخاب شد (جدول ۱). روایی صوری پرسشنامه توسط اساتید و کارشناسان تایید شد و پایایی آن توسط آلفای کرونباخ ۰/۸۳ محاسبه شده است. برای تجزیه و تحلیل یافته از روش تحلیل عاملی بهره گرفته شده است.

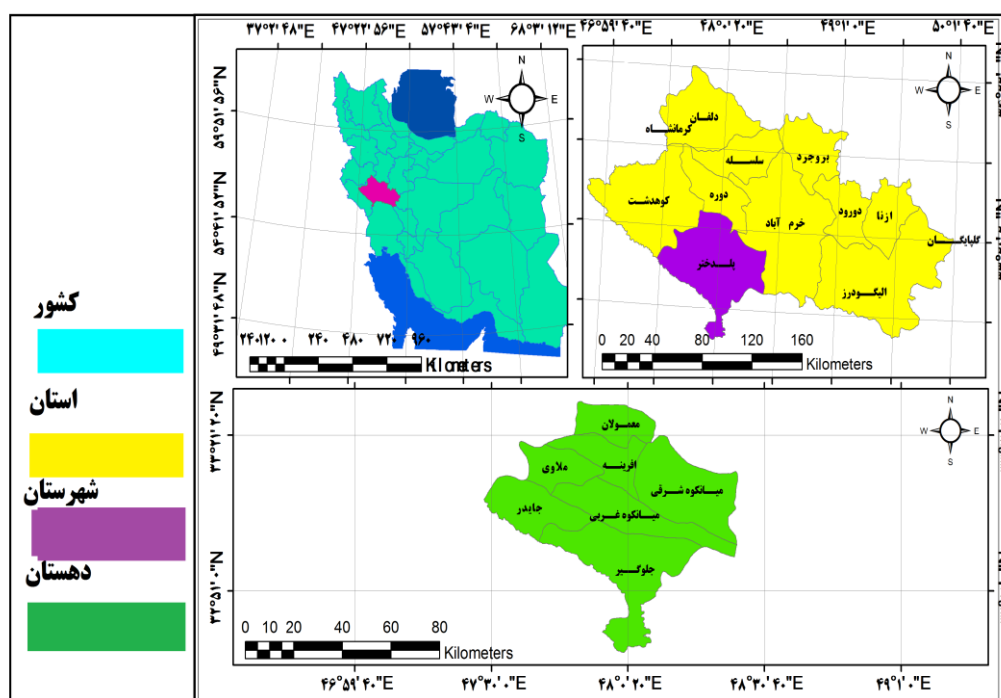
جدول ۱. تعداد و درصد حجم نمونه اختصاص یافته به هر روستا

روستا	جمعیت	تعداد خانوار	درصد پرسشنامه	تعداد پرسشنامه
افرینه	۱۹۴۴	۵۵۵	۴۸	۱۶۸
پران پرویز	۹۷۵	۲۷۶	۲۴	۸۵
ولیعصر	۱۱۶۵	۳۴۱	۲۸	۹۸
جمع	۴۰۸۴	۱۱۷۲	۱۰۰	۳۵۱

منبع: مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵ و محاسبات نگارنده، ۱۴۰۰

معرفی منطقه مورد مطالعه

شهرستان پلدختر در جنوب استان و مرز بین استان‌های لرستان، خوزستان و ایلام قرار دارد (شکل ۲). طبق سرشماری ۱۳۹۵ جمعیت شهرستان ۷۷۷۶۴ نفر (۳۰۰۱۲ خانوار) است. ۳۵۹۲۴ نفر (۱۹۲۸۸ خانوار) در نواحی شهری و ۴۱۸۴۰ نفر (۱۰۷۲۴ خانوار) در نواحی روستایی زندگی می‌کنند (مرکزآمار ایران، ۱۳۹۵). این شهرستان دارای دو بخش است. بخش مرکزی دارای چهار دهستان به مرکزیت شهر پلدختر و بخش معمولان دارای سه دهستان با مرکزیت شهر معمولان است (بذرافشان و همکاران، ۱۳۹۷: ۱۲۲).

شکل ۱. موقعیت سیاسی شهرستان پلدختر در استان لرستان و کشور منبع: پایگاه داده‌های علوم زمین

یافته‌ها و نتایج

شناسایی مهم‌ترین عوامل تاثیرگذار گردشگری بر جامعه میزبان

می‌توان هر مجموعه ای را که دارای تعداد متغیر است در یک تحلیل عاملی وارد کرد، اما برون داد ممکن است بدون اعتبار یا بی‌فایده باشد. تعدادی از روش‌ها برای ارزیابی اینکه آیا متغیرهای وارد شده توانایی عاملی شدن دارند یا نه را باید مورد بررسی قرار داد باید منطقی بودن راه حل ارائه شده توسط تحلیل عاملی را در نظر گرفت که ماتریس داده‌ها برای تحلیل عاملی باید حاوی اطلاعات معنی‌داری باشد. معنی‌داری اطلاعات موجود در یک ماتریس از طریق آزمون مربع کای و Bartlett می‌گیرد. معنی‌دار بودن آماره کی دو (مربع کای) و آزمون Bartlett حداقل شرط لازم برای تحلیل عاملی است. چنانچه مقدار این آماره بیش از ۰/۷۰ باشد، همبستگی‌های موجود به طور کلی برای تحلیل عاملی مناسب‌اند. اگر مقدار آن بین ۰/۵۰ تا ۰/۶۹ باشد، داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب ولی دقت زیادی را می‌طلبند و مقادیر کمتر از ۰/۵۰ بدان معناست که تحلیل برای آن مجموعه از متغیرها مناسب نیست (برقی و همکاران، ۱۳۹۷: ۱۴۹).

در آزمون بارتلت فرض صفر بر این است که متغیرها فقط با خودشان همبستگی دارند. رد فرض صفر حاکی از آن است که ماتریس همبستگی دارای اطلاعات معنی دار است و حداقل شرایط لازم برای تحلیل عاملی وجود دارد. این آزمون را آزمون کرویت نیز گویند. جدول (۱) آزمون KMO و تست بارتلت و مناسب بودن و سطح معنی داری شاخص ها را نشان می دهد.

جدول ۱. آزمون بارتلت و مقدار kmo

شاخص مورد تحلیل	kmo مقدار	مقدار بارتلت	درجه آزادی	سطح معنی داری
عوامل تاثیرگذار گردشگری بر جامعه میزبان	۰/۸۲۳	۸۱۲/۳۲۴	۳۵۱	۰/۰۰۰

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰

استخراج عامل ها

هدف این مرحله، به دست آوردن سازه های زیربنایی است که تغییرات متغیرهای مورد مشاهده را موجب شده است. SPSS نخست ترکیب هایی از متغیرها را که همبستگی های آنها بالاترین میزان از واریانس کل مشاهده شده را نشان می دهد انتخاب می کند. این مجموعه عامل ۱ را می سازد. عامل ۲، مجموعه متغیرهایی است که بالاترین سهم را در تبیین واریانس باقیمانده دارد این شیوه برای عامل سوم، چهارم و عامل های بعدی ادامه پیدا می کند تا تعداد عامل های استخراج شده برابر با تعداد متغیرها گردد.

همبستگی هر متغیر با هر عامل، بار عاملی نامیده می شود و مقدار آن بین ۱- و ۱+ تغییر می کند. واریانس تبیین شده توسط هر عامل برابر است با مجذور بارهای عاملی آن. این واریانس مقدار ویژه نامیده می شود. مقدار ویژه اندازه ای است که تعیین می کند چه مقدار واریانس در کل داده ها به وسیله یک عامل تبیین می شود. بخاطر داشته باشیم که تحلیل در ابتدا تمام عوامل ممکن را در نظر می یگرد (به تعداد مساوی با متغیرها). هرچه مقدار ویژه یک عامل بیشتر باشد مقدار بیشتری از واریانس توسط آن عامل تبیین می شود. اندازه مقدار ویژه را می توان به منظور تعیین این امر بکار برد که آیا به اندازه کافی، واریانس برای آن عامل تبیین می کند تا عامل، عاملی مفید باشد. اولین مقدار ویژه همواره بیشترین بوده و از ۱ بزرگتر می باشد. مقدار ویژه برای عامل های بعدی کوچکتر می باشد. استخراج عامل ها مؤثر در پژوهش با استفاده از ماتریس همبستگی و ماتریس عاملی، برای تمامی مقادیر ویژه غیر صفر محاسبه می شود. طبق توضیحات و مراحل شرح داده شده، نتیجه استخراج عامل ها در این پژوهش تقلیل ۴۱ شاخص پژوهش به ۴ عامل نهایی است که حدود ۶۲/۰۵۴ درصد واریانس را توضیح می دهد.

جدول ۲. مقادیر ویژه اولیه، مقادیر ویژه بدون چرخش و مقادیر ویژه با چرخش عوامل از مجموعه شاخص‌ها

عوامل	مقادیر ویژه اولیه			مقادیر ویژه بدون چرخش			مقادیر ویژه با چرخش		
	مجموع	درصد واریانس	درصد تجمعی	مجموع	درصد واریانس	درصد تجمعی	مجموع	درصد واریانس	درصد تجمعی
۱	۴/۴۲۵	۲۸/۲۶۴	۲۸/۲۶۴	۴/۴۲۵	۲۸/۲۶۴	۲۸/۲۶۴	۳/۶۲۸	۲۳/۵۳۶	۲۳/۵۳۶
۲	۲/۷۶۷	۱۷/۱۲۶	۴۵/۳۹۰	۲/۷۶۷	۱۷/۱۲۶	۴۵/۳۹۰	۲/۲۶۹	۱۵/۴۰۳	۳۸/۹۳۹
۳	۲/۳۲۳	۱۵/۳۷۶	۶۰/۷۶۶	۲/۳۲۳	۱۵/۳۷۶	۶۰/۷۶۶	۱/۹۰۴	۱۳/۹۶۸	۵۱/۹۰۷
۴	۲/۱۷۶	۱۳/۱۵۵	۷۳/۹۲۱	۲/۱۷۶	۱۳/۱۵۵	۷۳/۹۲۱	۱/۷۸۴	۱۱/۱۴۷	۶۲/۰۵۴

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰

همانطور که (جدول ۳) استنباط می‌شود، ۴ عامل اول دارای مقادیر ویژه بزرگتر از ۱ بوده است و جمعاً ۶۲/۰۵۴ درصد از واریانس مجموعه ۴۱ شاخص مذکور را تبیین می‌کنند.

جدول ۳. عامل‌های استخراج شده، مقادیر ویژه و درصد تبیین واریانس آن‌ها از مجموعه شاخص‌ها

عوامل	مقدار ویژه	درصد واریانس	درصد واریانس تجمعی
۱	۳/۶۲۸	۲۳/۵۳۶	۲۳/۵۳۶
۲	۲/۲۶۹	۱۵/۴۰۳	۳۸/۹۳۹
۳	۱/۹۰۴	۱۳/۹۶۸	۵۱/۹۰۷
۴	۱/۷۸۴	۱۱/۱۴۷	۶۲/۰۵۴

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰

نام گذاری عامل‌ها

در این مرحله براساس همبستگی‌های معنی‌دار بین عوامل، این عوامل نام‌گذاری می‌شوند. در اینجا با توجه به میزان همبستگی هر یک از شاخص‌ها، می‌توان اسامی یا عناوین مناسبی را برای هر یک از آنها انتخاب نمود.

عامل اول

مقدار ویژه این عامل ۳/۶۲۸ است که به تنهایی قادر است ۲۳/۵۳۶ درصد واریانس را محاسبه و توضیح دهد. با توجه به جدول (۴)، تعداد ۹ متغیر شامل افزایش سطح اشتغال در روستا، ایجاد بازارهای جدید برای محصولات محلی در روستا، افزایش درآمد روستاییان، افزایش قدرت خرید ساکنین روستا، افزایش قیمت مواد غذایی، رونق کشاورزی، اشتغال زنان روستا، افزایش قیمت زمین کشاورزی در روستا و افزایش قیمت کالاهای روزمره در روستا بارگذاری شده است که بیشترین تاثیر را بین عوامل چهارگانه دارد. تجمع این متغیرها در یک عامل نشان‌دهنده همبستگی بالا بین آن‌ها است. بنابراین براساس متغیرهای مورد تجمع، می‌توان این عامل را «عامل اقتصادی» نام نهاد.

جدول ۴. متغیرهای بارگذاری شده در عامل اقتصادی

ردیف	متغیر	همبستگی (بار عاملی)
۱	افزایش سطح اشتغال در روستا	۰/۸۱۶
۲	ایجاد بازارهای جدید برای محصولات محلی در روستا	۰/۸۴۰
۳	افزایش درآمد روستاییان	۰/۸۰۲
۴	افزایش قدرت خرید ساکنین روستا	۰/۶۷۶
۵	افزایش قیمت مواد غذایی	۰/۷۳۴
۶	رونق کشاورزی	۰/۷۱۶
۷	اشتغال زنان روستا	۰/۷۶۶
۸	افزایش قیمت زمین کشاورزی در روستا	۰/۶۸۷
۹	افزایش قیمت کالاهای روزمره در روستا	۰/۵۹۳

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰

عامل دوم

در این عامل مقدار ویژه برابر با ۲/۲۶۹ است که ۱۵/۴۰۳ درصد از واریانس را توضیح داده و محاسبه می‌کند. این عامل شامل ۷ متغیر می‌باشد که شامل ایجاد امکانات رفاهی در روستا، تاسیس مکان‌های اقامتی در روستا، ایجاد پارک‌ها و مراکز تفریحی در روستا، تغییر فرهنگ سنتی روستا، افزایش احساس غرور نسبت به فرهنگ و زبان مردم روستا، افزایش سطح سواد و تحصیلات اهالی روستا و افزایش تعامل مردم روستا با مهمانان (گردشگران) است. لذا می‌توان این عامل را «عامل اجتماعی» نام‌گذاری کرد.

جدول ۵. متغیرهای بارگذاری شده در عامل اجتماعی

ردیف	متغیر	همبستگی (بار عاملی)
۱	ایجاد امکانات رفاهی در روستا	۰/۷۸۸
۲	تاسیس مکان‌های اقامتی در روستا	۰/۶۹۳
۳	ایجاد پارک‌ها و مراکز تفریحی در روستا	۰/۷۳۴
۴	تغییر فرهنگ سنتی روستا	۰/۷۵۶
۵	افزایش احساس غرور نسبت به فرهنگ و زبان مردم روستا	۰/۷۱۱
۶	افزایش سطح سواد و تحصیلات اهالی روستا	۰/۶۳۴
۷	افزایش تعامل مردم روستا با مهمانان (گردشگران)	۰/۵۷۸

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰

عامل سوم

مقدار ویژه این عامل ۱/۹۰۴ بوده که ۱۳/۹۶۸ درصد از واریانس را محاسبه و توضیح و تفسیر می‌نماید. در این عامل ۶ متغیر نسبتاً همگن بارگذاری شده است که شامل برخورداری روستاها از آب لوله کشی، برخورداری روستاها از شبکه برق

مناسب، دسترسی به شبکه معابر اصلی، برخورداری از شبکه بهداشتی مناسب، برخورداری روستا از گاز خانگی و بهبود کیفیت و کمیت راه‌های ارتباطی است. بنابراین این عامل را «عامل زیرساختی» نامیده می‌شود.

جدول ۶. متغیرهای بارگذاری شده در عامل زیرساختی

ردیف	متغیر	همبستگی (بار عاملی)
۱	برخورداری روستاها از آب لوله کشی	۰/۷۹۲
۲	برخورداری روستاها از شبکه برق مناسب	۰/۶۰۶
۳	دسترسی به شبکه معابر اصلی	۰/۷۴۳
۴	برخورداری از شبکه بهداشتی مناسب	۰/۶۲۸
۵	برخورداری روستا از گاز خانگی	۰/۵۶۹
۶	بهبود کیفیت و کمیت راه‌های ارتباطی	۰/۶۷۸

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰

عامل چهارم

مقدار ویژه این عامل ۱/۷۸۴ بوده که ۱۱/۱۴۷ درصد از واریانس را محاسبه و توضیح و تفسیر می‌نماید. در این عامل ۵ متغیر نسبتاً همگن بارگذاری شده است که شامل بهبود و مرمت مراکز تاریخی، افزایش دسترسی به خدمات حمل و نقل، افزایش ساخت و سازهای مسکونی در روستا، گسترش امکانات اقامتی (هتل، خانه سازمانی) در روستا و گسترش امکانات پذیرایی (رستوران و...) در روستا است. بنابراین این عامل را «عامل کالبدی» نامیده شده است.

جدول ۷. متغیرهای بارگذاری شده در عامل کالبدی

ردیف	متغیر	همبستگی (بار عاملی)
۱	بهبود و مرمت مراکز تاریخی	۰/۷۳۲
۲	افزایش دسترسی به خدمات حمل و نقل	۰/۷۵۳
۳	افزایش ساخت و سازهای مسکونی در روستا	۰/۶۰۷
۴	گسترش امکانات اقامتی (هتل، خانه سازمانی) در روستا	۰/۷۱۰
۵	گسترش امکانات پذیرایی (رستوران و...) در روستا	۰/۶۲۸

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰

نتیجه گیری

گردشگری یک حرکت و جنبش انسانی می‌باشد که همراه با بدست آوردن تجربیات گرانبهاست. گردشگری به عنوان بخش چهارم فعالیت‌های انسان و نیاز اساسی هزاره سوم در زمانی که سود سایر فعالیت‌های اقتصادی در حال کاهش است. گردشگری به دو دسته تقسیم می‌شود: داخلی و خارجی. گردشگری داخلی عبارت است از سفرهایی که با انگیزه‌ها و شرایط گردشگری بین المللی اما در داخل محدوده یک کشور صورت می‌گیرد. به علت سهولتی که در بطن گردشگری داخلی وجود دارد، این نوع گردشگری از رونق بیشتری برخوردار است و سهولت آن را عواملی مانند کوتاهی فاصله‌ها،

آشنایی با محیط و فضا، آشنایی با زبان رایج، عدم مقررات عبور از مرز و گمرکات و تبدیل پول و...، اطمینان کلی مسافر به تامین ناشی از بومی بودن و صرفه جویی یا لااقل تصور صرفه جویی در هزینه های سفر به خصوص حمل و نقل پدید می آورند. این پژوهش با هدف شناسایی عوامل تاثیرگذار گردشگری بر جامعه میزبان در روستاهای شهرستان پلدختر است. جهت شناسایی مهم ترین عوامل تاثیرگذار گردشگری بر جامعه میزبان از تحلیل عاملی استفاده شده است. نتایج نشان داد که مهم ترین عوامل به ترتیب عامل اقتصادی، عامل اجتماعی، عامل زیرساختی و عامل کالبدی است. بنابراین مهم ترین عوامل اقتصادی تاثیرگذار گردشگری بر جامعه میزبان در روستاهای مورد مطالعه به ترتیب شامل ایجاد بازارهای جدید برای محصولات محلی در روستا، افزایش سطح اشتغال در روستا، افزایش درآمد روستاییان، اشتغال زنان روستا، افزایش قیمت مواد غذایی، رونق کشاورزی، افزایش قیمت زمین کشاورزی در روستا، افزایش قدرت خرید ساکنین روستا و افزایش قیمت کالاهای روزمره در روستا می باشد. مهمترین عوامل اجتماعی ایجاد امکانات رفاهی در روستا، تغییر فرهنگ سنتی روستا، ایجاد پارک ها و مراکز تفریحی در روستا، افزایش احساس غرور نسبت به فرهنگ و زبان مردم روستا، تاسیس مکان های اقامتی در روستا، افزایش، سطح سواد و تحصیلات اهالی روستا و افزایش تعامل مردم روستا با مهمانان (گردشگران) است. مهم ترین عوامل زیرساختی برخورداری روستاها از آب لوله کشی، دسترسی به شبکه معابر اصلی، بهبود کیفیت و کمیت راه های ارتباطی، برخورداری از شبکه بهداشتی مناسب، برخورداری روستاها از شبکه برق مناسب و برخورداری روستا از گاز خانگی می باشد. همچنین مهم ترین عوامل کالبدی اثرگذار گردشگری به ترتیب افزایش دسترسی به خدمات حمل و نقل، بهبود و مرمت مراکز تاریخی، گسترش امکانات اقامتی (هتل، خانه سازمانی) در روستا، گسترش امکانات پذیرایی (رستوران و...) در روستا و افزایش ساخت و سازهای مسکونی در روستا است.

نتایج آزمون بیانگر این واقعیت است که اثرات گردشگری بر عوامل مختلفی در جامعه روستایی تاثیرگذار است که می توانند اثرات مثبت و منفی متفاوتی را در پی داشته باشد. بنابراین شناسایی این عوامل می تواند به برنامه ریزان و مسولین روستایی در راستای رفع نقایص و کمک به بهبود شرایط موجود روستاها کمک کند و موجب رشد و توسعه گردشگری پایدار در روستاها شود.

نتایج پژوهش تقدیسی و همکاران (۱۳۹۱) نشان داد که گردشگری تاثیر مثبتی نظیر افزایش آگاهی های عمومی و بالارفتن سطح استانداردهای زندگی مردم داشته است که با نتایج این پژوهش همخوانی دارد. نتایج پژوهش مطیعی لنگرودی و رضائیه آزادی (۱۳۹۲) نشان داد که گردشگری اثرات مثبتی همچون ایجاد اشتغال برای جوانان و افزایش درآمد برای ساکنین محلی و اثرات منفی مانند افزایش قیمت زمین برای ساکنین محلی به دنبال داشته است با نتایج این پژوهش مطابقت دارد. نتایج پژوهش دهقانی و عادل ساردوئی (۱۳۹۷) نشان داد که گردشگری باعث تغییر پوشش سنتی در جامعه مورد مطالعه شده است که این نتایج با یافته های این پژوهش همخوانی ندارد.

منابع

- بذرافشان، جواد؛ طولابی نژاد، مهرشاد و طولابی نژاد، میثم، (۱۳۹۷)، تحلیل فضایی تفاوت‌های تاب‌آوری در نواحی شهری و روستایی در برابر مخاطرات طبیعی مورد مطالعه: شهرستان پلدختر، فصلنامه پژوهش‌های روستایی، دوره ۹، شماره ۱، صص ۱۱۶-۱۳۵.
- تقدیسی، احمد؛ تقوایی، مسعود و پیری، سیامک، (۱۳۹۱)، تحلیلی بر نگرش جامعه میزبان به اثرات اجتماعی- فرهنگی گردشگری شهرستان دالاهو، مجله برنامه ریزی فضایی، سال دوم، شماره ۱، پیاپی ۵، صص ۱۲۱-۱۴۰.
- جوهری، صدیقه، (۱۳۹۴)، تحلیل نقش گردشگری روستایی بر شاخص‌های منتخب از نگاه جامعه میزبان مطالعه موردی روستای کندوان شهرستان اسکو، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده علوم زمین و سیستم اطلاعات جغرافیایی، گروه جغرافیا، برنامه ریزی شهری، اهواز.
- حسام، مهدی، (۱۳۹۵)، سنجش نگرش جامعه میزبان به تاثیرات اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی توسعه گردشگری مطالعه موردی روستاهای بخش لاریجان شهرستان آمل، مجله آمایش جغرافیایی فضا، سال ۶، شماره ۲۱، صص ۴۵-۶۰.
- دهقانی، امین و عادل ساردوئی، محسن، (۱۳۹۷)، تاثیر توسعه گردشگری روستایی بر مولفه‌های گردشگری روستایی مطالعه موردی شهرستان جیرفت، مجله روستا و توسعه، سال ۲۱، شماره ۱، صص ۷۱-۹۰.
- رسولی، محمد، (۱۳۹۴)، بررسی میزان تاثیر عناصر فرهنگی بر نگرش جامعه میزبان در حمایت از توسعه گردشگری مطالعه موردی شهر پیرانشهر، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی، دانشکده مدیریت و حسابداری، رشته مدیریت جهانگردی، گرایش برنامه ریزی توسعه، تهران.
- عادل، سمیرا، (۱۳۹۱)، بررسی نگرش جامعه میزبان نسبت به گردشگری و پیامدهای آن در یک بافت زنده تاریخی، مجله هنرهای زیبا- معماری و شهرسازی، دوره ۱۷، شماره ۴، صص ۸۱-۹۴.
- عنابستانی، علی اکبر؛ عباس زاده، محمدرضا و وصال، زینب، (۱۳۹۶)، بررسی نقش برند گردشگری روستایی بر پایداری اجتماعی سکونتگاه‌های روستایی مطالعه موردی شهرستان بینالود، مجله پژوهش و برنامه ریزی روستایی، سال ۶، شماره ۴ (۲۰)، صص ۱۹-۴۸.
- قنبری، سیروس؛ قاسمی، مریم و جوپاری، مرضیه، (۱۳۹۲)، بررسی اثرات گردشگری بر توسعه روستایی از دیدگاه جامعه میزبان مطالعه موردی بخش ماهان شهرستان کرمان، مجله آمایش جغرافیایی فضا، سال ۳، شماره ۹، صص ۱۹-۴۶.
- لهسایی، سیده سرور، (۱۳۹۴)، ارزیابی عملکرد شهرداری شیراز در توسعه صنعت گردشگری با رویکرد کارت امتیازی متوازن و با به کارگیری تکنیک‌های تصمیم‌گیری چندگانه فازی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، گروه مهندسی صنایع، دانشگاه علم و هنر، وابسته به جهاد دانشگاهی، تهران.
- محمدی، سعدی؛ مرادی، اسکندر و رشیدی، زبیده، (۱۳۹۶)، اثرات گردشگری بر معیشت پایدار خانوارهای روستایی از دید جامعه میزبان مطالعه موردی بخش اورامان شهرستان سروآباد، مجله جغرافیا، دوره جدید، سال ۱۵، شماره ۵۲، صص ۱۲۱-۱۳۶.
- مرکزآمار ایران، (۱۳۹۵)، سرشماری عمومی نفوس و مسکن.

- مطیعی لنگرودی، سیدحسن و رضائیه آزادی، مریم، (۱۳۹۲)، ارزیابی اثرات اقتصاد گردشگری از دیدگاه جامعه میزبان در تفرجگاه در بند ارومیه، فصلنامه اقتصاد فضا و توسعه روستایی، سال ۲، شماره ۲، پیاپی ۴، صص ۷۵-۹۱.
- نعیمی، امیر؛ رضائی، روح اله و موسی پور، سیده کوثر، (۱۳۹۷)، میراث کشاورزی راهبرد تحقق پایدار محیط زیستی در مناطق گردشگری روستایی مطالعه موردی روستاهای بخش مرکزی باغملک و ایذه استان خوزستان، فصلنامه علمی پژوهشی آموزش محیط زیست و توسعه پایدار، سال ۶، شماره ۳، صص ۹-۲۲.
- یعقوبی جویباری، اسامه، (۱۳۹۴)، تحلیل اثرات اقتصادی و اجتماعی- فرهنگی گردشگری روستایی بر جامعه میزبان مطالعه موردی نواحی روستایی محمود آباد، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه مازندران، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، رشته طبیعت گردی.
- Akca, H. (۲۰۱۶). Assessment of rural tourism in Turkey using SWOT analysis, *Journal of Applied Sciences*, ۶(۱۳): PP. ۲۸۳۷-۲۸۳۹.
- Anderson, E., Bakir, A. & Wickens, E. (۲۰۱۵). Rural tourism development in Connemara, Ireland.
- Biddulph, R. (۲۰۱۵), Limits to mass tourism's effects in rural peripheries, *Annals of Tourism Research*, Vol. ۵۰, pp. ۹۸-۱۱۲.
- Chuang, Sh. (۲۰۱۳). Residents' attitudes toward rural tourism in Taiwan: a comparative viewpoint, *Journal International Journal of Tourism Research*, Vol. ۱۵, No. ۲, pp. ۱۵۲-۱۷۰.
- Dogru, T., & Bulut, U. (۲۰۱۸). Is tourism an engine for economic recovery? Theory and empirical evidence. *Tourism Management*, Vol. ۶۷, ۴۲۵-۴۳۴.
- Eruera, A. (۲۰۱۷). Rural Tourism Development In The Eastern Hokianga. *Master Thesis*, Auckland University of Technology.
- Fan, D. X., Liu, A., and Qiu, R. T. (۲۰۱۹). Revisiting the relationship between host attitudes and tourism development: A utility maximization approach, *Tourism Economics*, Vol. ۲۵, No. ۲, pp. ۱-۴۳.
- Gavril-Pavena, (۲۰۱۵) Tourism opportunities for valorising the authentic traditional rural, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, Vol. ۱۸۸, pp. ۱۱۱ - ۱۱۵.
- Kevin Lo, Jie Li, Mark Wang, Cong Li, Shuzhuo Li & Ying Li (۲۰۱۹). A Comparative Analysis of Participating and Non-Participating Households in Pro-Poor Tourism in Southern Shaanxi, China, *Tourism Planning & Development*, ۱۶:۳, ۳۱۸-۳۳۳, DOI: ۱۰.۱۰۸۰/۲۱۵۶۸۳۱۶,۲۰۱۸,۱۴۹۰۳۴۰.
- Mason, P. (۲۰۱۵). *Tourism Impacts, Planning and Management*. Butterworth-Heinemann, Oxford.
- Mathew, P.V., and Sreejesh, S. (۲۰۱۷). Impact of responsible tourism on destination sustainability and quality of life of community in tourism destinations, *Journal of Hospitality and Tourism Management*, VOL. ۳۱, PP. ۸۳-۸۹. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jhtm.2016.10.001>.
- Matthew, O. A., Ede, Ch., Osabohien, O., Ejemeyovwi, J., Ayanda, T., and Okunbor, j. (۲۰۱۹). Interaction Effect of Tourism and Foreign Exchange Earnings on Economic Growth in Nigeria, *Sagepub Journal*, PP. ۱-۱۶. DOI: ۱۰.۱۱۷۷/۰۹۷۲۱۵۰۹۱۸۸۱۲۹۸۵.
- Mensah, C. (۲۰۱۲). Residents' Perception of Socio-economic Impacts Of Tourism in Tafi Atome, Ghana. *Asian Social Science*; Vol. ۸, No. ۱۵, Pp. ۲۰۱۲.
- Oliver, T., and Jenkins, T. (۲۰۱۰) *Sustaining rural landscapes: The role of integrated tourism*. *Landscape Research* ۲۸(۳), ۲۹۳- ۳۰۷
- Pramanik, P. D., and Ingkadijaya, R. (۲۰۱۷). The Impact of Tourism on Village Society and its Environmental, 1st UPI International Geography Seminar, IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science, ۱۴۵, pp. ۱-۱۰. doi: ۱۰.۱۰۸۸/۱۷۵۵-۱۳۱۵/۱۴۵/۱/۰۱۲۰۶۰.

Identifying the factors affecting tourism on the host community Case study: Afrineh, Paran Parviz and Valiasr villages of Poldakhtar county

Abstract

Today, tourism is known as an influential industry in human society and its effects are not hidden from anyone. Rural tourism, as a branch of tourism, has a great impact on the rural community, and identifying these factors can be of great help to officials and planners. Therefore, the aim of this study is to identify the influential factors of tourism in the host community in the villages of Poldakhtar city. The present study is applied in terms of purpose and descriptive-analytical in terms of nature and method of work. The statistical population of the study consists of local people of Paran Parviz, Afrineh and Valiasr villages of Poldakhtar city, which according to the statistics of ۲۰۱۶, their population was ۴۰۸۴ people. Cochran's formula was used to select the sample size, by which ۳۵۱ people were selected as the sample size. The face validity of the questionnaire was confirmed by professors and experts and its reliability was calculated by Cronbach's alpha of ۰,۸۳. Factor analysis method has been used for the analysis. The results of data analysis showed that the most important factors influencing tourism in the host society are economic, social, infrastructural and physical factors, respectively. Among the various factors, the economic factor with ۲۳,۵۳۶ percent of the variance has the highest and the physical factor with ۱۱,۱۴۷ percent of the variance has the lowest percentage among the influential factors of tourism in the host society. Also, the social factor with ۱۵,۴۰۳% of variance and the infrastructural factor with ۱۳,۹۶۸% of variance are in the second and third ranks.

Keywords: tourism, rural tourism, influential factors, factor analysis, Poldakhtar county